

HR-avdelingen

Referanse

2024/1203-VIL

Dato

22.03.2024

Innspill til høringsvar vedrørende forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger fra KMD

Det vises til brev fra universitetsledelsen av 06.02.2024 med intern høringsfrist 22.03.2024.

Prosess ved Fakultet for kunst, musikk og design (KMD)

Forslag til ny forskrift har vært sendt på høring til instituttene med frist 15.03.2024. Instituttene innspill/kommentarer er innarbeidet i fakultetets høringsvar.

I det følgende vil KMDs tilbakemelding fremstilles med utgangspunkt i strukturen i forslaget til forskrift.

Kapittel 1: Virkeområde

Innledningsvis må det understrekes at KMD i utgangspunktet er positiv til forslagetets ambisjon om å samordne og forenkle underliggende regelverk i tråd med revidert UH-lov.

Kapittel 2: Kvalifikasjonskrav for undervisnings- og forskningsstillinger

Generelt om kunstnerisk utviklingsarbeid og kunstneriske kvalifikasjoner¹

Ved KMD er det en utbredt bekymring for at forslag til forskrift og høringsdokumentet i realiteten legger en ny og innsnevret forståelse av kunstnerisk utviklingsarbeid til grunn, kombinert med at «kunstnerisk virksomhet på høyt internasjonalt nivå» svekkes som kvalifikasjonsgrunnlag for ansettelse (høringsdokumentet side 23-24). KMDs oppfatning er at denne endringen ikke er i samsvar med- og representerer et brudd med etablert begrepsforståelse i UH-loven og vil kunne føre til betydelige rekrutteringsutfordringer, særlig i stillingene som førsteamanuensis og professor.

KMD mener at:

- Definisjonen av kunstnerisk utviklingsarbeid i rapporten *Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid fra 2007* (arbeidsgruppe oppnevnt av UHR på oppdrag av KD) fortsatt må legges til grunn i forskriften:

«Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også

---

¹ KMDs innspill og utfyllende kommentarer under denne overskriften er harmonisert med høringsinnspill fra UHR-Kunst, design og arkitektur.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet» (Arbeidsgrupperapport 2007, s. 13).

- «Kunstnerisk virksomhet» må videreføres som kompetansegivende på linje med «vitenskapelig arbeid» (§1-4 i gjeldene forskrift). Kunstneriske kvalifikasjoner må være det sentrale faglige kvalifikasjonskravet innenfor kunstnerisk utviklingsarbeid, på samme måte som vitenskapelige kvalifikasjoner er det sentrale kvalifikasjonskravet for vitenskapelig forskning.

Utfyllende kommentarer

- I høringsdokumentet benyttes begrepet forskning også om den virksomheten som utføres gjennom kunstnerisk utviklingsarbeid. Det kan åpne for misforståelser. I UH-loven brukes konsekvent forskning (i betydningen vitenskapelig forskning) og kunstnerisk utviklingsarbeid som begrepspar.
- Kvalifikasjoner innen kunstnerisk utviklingsarbeid er i høringsnotatet definert slik at «kunstnerisk virksomhet på høyt internasjonalt nivå» ikke er tilstrekkelig. Det kreves i tillegg noe, der «noe» er det som skiller kompetanse innen kunstnerisk utviklingsarbeid fra kunstnerisk kompetanse. Dette «noe» kan logisk sett – ut fra argumentasjonen i høringsdokumentet – ikke være noe annet enn den kompetansen til eksplisitt refleksjon som ligger som et tilleggskrav i doktorgraden for kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Det presiseres, som en begrunnelse for at kunstnerisk kompetanse på høyt internasjonalt nivå ikke er tilstrekkelig, at «forskningskompetanse» også er knyttet til å «beherske skapende og utøvende metoder». Det er imidlertid ikke mulig å se for seg at noen skal kunne dokumentere kunstneriske kvalifikasjoner på høyt internasjonalt nivå, uten å beherske skapende og utøvende metoder.
- KMD er i utgangspunktet positiv til forsøket på å tydeliggjøre skillet mellom dosent- og professorstigen. Imidlertid er vi bekymret for hva som vil bli konsekvensen av å legge en ny og innsnevret forståelse av kunstnerisk utviklingsarbeid i forhold til kunstneriske kvalifikasjoner til grunn. Endringene vil gjøre det vanskeligere å ansette på grunnlag av kunstneriske kvalifikasjoner i professorløpet. Kunstnerisk utviklingsarbeid er likestilt med vitenskapelig forskning i UH-loven, og vitenproduksjonen i kunstfagene må anerkjennes i professorløpet.

Kommentarer til kapittel 2 i forslag til forskrift

§ 2-5 Førsteamanuensis

Kommentarer til a.: Her brukes begrepet «vitenskapelig arbeid», om vitenskapsgrenen, mens parallellbegrepet til forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid, benyttes om kunstgrenen. Vi foreslår heller «vitenskapelig eller kunstnerisk arbeid» eller «vitenskapelig eller kunstnerisk virksomhet». En mulighet er også å bruke «forskning eller faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid» (som i UH-loven).

Kommentarer til b.: En doktorgrad bør fortsatt være tilstrekkelig kvalifikasjon på dette nivået for de relativt sett «nye» skapende og utøvende fagene i en universitetskontekst. KMD støtter ikke å forskriftsfeste at man skal ha relevant forskningserfaring eller erfaring med kunstnerisk utviklingsarbeid utover eget doktorgradsprosjekt. Vi foreslår at punkt b ikke blir

med i endelig forskrift. Hvis punktet blir stående, er det nødvendig med en klargjøring av forståelsen av kunstnerisk utviklingsarbeid sett i forhold til relevant forskningserfaring.

§ 2-6 Professor

a.: Se første avsnitt under § 2-5 Førsteamanuensis.

Krav om å beherske norsk på minimum B2 nivå for alle stillingskategorier ved ansettelse, evt. i løpet av tre år fra ansettelsestidspunkt

KMD støtter forslaget til endringer. Når det gjelder språkkrav for åremålsansatte med hjemmel i ny UH-lov § 7-6 d., bør det etter KMDs syn være en mulighet for at institusjonene kan vurdere dette særskilt med mulighet for unntak.

Krav til utdanningsfaglig kompetanse beskrevet på overordnet nivå (§ 2-7)

KMD mener at forskriften bør angi minstekrav for de ulike stillingskategoriene. At institusjonene selv skal fastsette utfyllende krav med utgangspunkt i gjeldende krav er positivt, men vil etter KMDs oppfatning kunne gjøre samarbeid mellom institusjoner om felles- og omforente kriterier og nasjonale standarder vanskeligere.

Kapittel 3: Kompetansevurdering ved ansettelse, overgang og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

§ 3-2 Sakkyndig komite

KMD vurderer det som positivt at sammensetningen av komiteene åpner for at ulike perspektiver kan ivaretas ved at bare to medlemmer må være ansatt i samme fagområde. Om forslaget skal forstås slik at det ikke er krav om vitenskapelig eller kunstnerisk kompetanse for medlem(mer) utover de to, bør det tydeliggjøres i forskrift ettersom dette vil være en radikal endring. KMD støtter ikke en slik endring. Vi mener at alle i komiteen må ha samme eller høyere formalkompetanse.

KMD mener at formuleringen «begge kjønn...» kan erstattes med «flere kjønn skal være representert.» Uavhengig av dette mener KMD at «skal» formuleringen knyttet til kjønnsrepresentasjon bør mykes opp, eksempelvis gjennom formuleringen «om mulig». Innenfor skapende og utøvende fag (mindre fagområder) er det ikke alltid mulig å finne habile og kompetente representanter av ulike kjønn.

KMD er positiv til at stillingskategoriene som er nevnt i § 3-2 kan ansettes uten vurdering fra sakkyndig komite.

§ 3-4 Adgang til å søke opprykk

KMD er positiv til at adgangen til å søke opprykk er åpnet for ansatte i deltidsstillinger >50 % og ansatte i midlertidige stillinger.

Som nevnt er KMD positiv til å tydeliggjøre skillet mellom dosent- og professorstigen.

I forslaget er muligheten for å søke opprykk fra høgskole- eller universitetslektor til førsteamanuensis fjernet. KMD støtter ikke denne endringen. Gjeldende ordning har vært motiverende for mange tilsatte i høgskole- eller universitetslektorstillinger med ambisjoner om å ta en ph.d.-grad, eller kvalifisere seg gjennom vitenskapelig eller kunstnerisk arbeid. Det er i dag dessuten mange universitetslektorer som har doktorgrad, og som er godt kvalifisert til å søke om opprykk i professorstigen. Vi mener altså at universitetslektor på forskrfts nivå bør være en inngangsport til begge løp.

Kapitel 4: Ansettelsesvilkår for rekrutteringsstillinger

KMD støtter kravet om karriereplaner og tilbud om karriereveiledning for stipendiater og postdoktorer.

Vi støtter også kravet om at stipendiater og postdoktorer som ikke kan norsk ved ansettelse skal få tilbud om norskopplæring. Vi er imidlertid ikke enig i at det skal stilles krav til gjennomføring. KMD mener at norskopplæring for ansatte i rekrutteringsstillinger må være frivillig.

Kapittel 5: Ikrafttredelse og overgangsregler

Endringene i forskriften om vilkårene ved ansettelse og opprykk vil kreve et betydelig arbeid ved institusjonene. Departementet anbefaler også samarbeid om retningslinjer i sektoren som vil medføre ytterligere tidsbruk. Forslaget om frist frem til 1. januar 2025 er etter all sannsynlighet for kort.

Vennlig hilsen

Frode Thorsen
dekan

Eli Neshavn Høie
fungerende fakultetsdirektør

Forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger – Innspill fra UHR-KDA til UHRs uttalelse

Proessen i UHR-KDA

UHR-KDA har bedt om kommentarer fra arbeidsgruppen for kunstnerisk utviklingsarbeid, og de fem nasjonale fagorganene, og behandlet saken i arbeidsutvalget. UHR-KDA ønsker på det grunnlaget å spille inn følgende til UHRs høringsuttalelse om forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger.

Generelt

En bekymring i UHR-KDA er at forslag til forskrift og høringsdokumentet i realiteten legger en ny og innsnevret forståelse av kunstnerisk utviklingsarbeid til grunn, kombinert med at “kunstnerisk virksomhet på høyt internasjonalt nivå” svekkes som grunnlag for ansettelse (høringsdokument side 23-24). Vår oppfatning er at denne endringen ikke er i samsvar med etablert begrepsforståelse i UH-loven. Vi mener at:

- Definisjonen av kunstnerisk utviklingsarbeid i rapporten *Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid fra 2007* (arbeidsgruppe oppnevnt av UHR på oppdrag av KD) fortsatt må legges til grunn i forskriften:

Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet (side 13).

- “Kunstnerisk virksomhet” må videreføres som kompetansegivende på linje med “vitenskapelig arbeid” (§1-4 i gjeldene forskrift). Kunstneriske kvalifikasjoner må være det sentrale faglige kvalifikasjonskravet innenfor kunstnerisk utviklingsarbeid, på samme måte som vitenskapelige kvalifikasjoner er det sentrale kvalifikasjonskravet for vitenskapelig forskning. Den sterke betoningen av doktorgrad blir urimelig når a) vi har en norsk ph.d.-grad i kunstnerisk utviklingsarbeid med kort historikk, b) de fleste utenlandske grader på 3. syklus nivå legger til grunn en forståelse av «artistic research» hvor den kunstneriske praksisen ikke har samme vekt som i Norge og c) de fleste søkere til førstestillinger i Norge ikke har doktorgrad, men kvalifiserer seg på grunnlag av kunstnerisk virksomhet.

Utfyllende kommentarer

- I høringsdokumentet benyttes begrepet forskning også om den virksomheten som utføres gjennom kunstnerisk utviklingsarbeid. Det kan åpne for misforståelser. I UH-loven brukes konsekvent forskning (i betydningen vitenskapelig forskning) og kunstnerisk utviklingsarbeid som begrepspar.
- Kvalifikasjoner innen kunstnerisk utviklingsarbeid er i høringsnotatet definert slik at «kunstnerisk virksomhet på høyt internasjonalt nivå» ikke er tilstrekkelig. Det kreves i tillegg noe, der «noe» er det som skiller kompetanse innen kunstnerisk utviklingsarbeid fra kunstnerisk kompetanse. Dette «noe» kan logisk sett – ut fra argumentasjonen i høringsdokumentet – ikke være noe annet enn den kompetansen til *eksplisitt refleksjon* som ligger som et tilleggskrav i doktorgraden for kunstnerisk utviklingsarbeid.

- Det presiseres, som en begrunnelse for at kunstnerisk kompetanse på høyt internasjonalt nivå ikke er tilstrekkelig, at «*forskningskompetanse*» også er knyttet til å «*beherske skapende og utøvende metoder*». Det er imidlertid ikke mulig å se for seg at noen skal kunne dokumentere kunstneriske kvalifikasjoner på høyt internasjonalt nivå, uten å beherske skapende og utøvende metoder.
- UHR-KDA er også bekymret for konsekvensene av de foreslåtte endringene knyttet til forsøket på å tydeliggjøre dosent- og professorløpet. Endringene vil gjøre det vanskeligere å ansette på grunnlag av kunstneriske kvalifikasjoner i professorløpet. Kunstnerisk utviklingsarbeid er likestilt med vitenskapelig forskning i UH-loven, og vitenproduksjonen i kunstfagene må anerkjennes i professorløpet.

Kommentarer til forslag til forskrift

Kapittel 2 Kvalifikasjonskrav for undervisnings- og forskningsstillinger

§ 2-5 *Førsteamanuensis*

Kommentarer til a): Her brukes begrepet «vitenskapelig arbeid», om vitenskapsgrenen, mens parallellbegrepet til forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid, benyttes om kunstgrenen. Vi foreslår heller «vitenskapelig eller kunstnerisk arbeid» eller «vitenskapelig eller kunstnerisk virksomhet». En mulighet er også å bruke «forskning eller faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid» (som i UH-loven).

Kommentarer til b): En doktorgrad bør fortsatt være tilstrekkelig kvalifikasjon på dette nivået og UHR-KDA støtter ikke å forskriftsfeste at man skal ha relevant forskningserfaring eller erfaring med kunstnerisk utviklingsarbeid utover eget doktorgradsprosjekt. Vi foreslår at punkt b ikke blir med i endelig forskrift. Hvis punktet blir stående, er det nødvendig med en klargjøring av forståelsen av kunstnerisk utviklingsarbeid sett i forhold til relevant forskningserfaring.

§ 2-6 *Professor*

a.: Se første avsnitt under «Førsteamanuensis».

Kapittel 3 Kompetansevurdering ved ansettelse, overgang og opprykk i undervisnings- og forskningsstillinger

§ 3-2 *Sakkyndig komité*

UHR-KDA foreslår at «begge kjønn» erstattes med «flere kjønn».

§ 3-4 Adgang til å søke opprykk

I forslaget til ny forskrift er muligheten for å søke opprykk fra høgskole- eller universitetslektor til førsteamanuensis fjernet. UHR-KDA mener en slik endring er uheldig. Dagens ordning har vært motiverende for mange tilsatte i høgskole- eller universitetslektorstillinger med ambisjoner om å ta en ph.d.-grad, eller kvalifisere seg gjennom vitenskapelig eller kunstnerisk arbeid. Universitetslektor bør være en inngangsport til begge løp. Det er i dag mange universitetslektorer som har doktorgrad, og som er godt kvalifisert til å søke om opprykk i professorstigen.

Kapittel 5 Ikrafttredelse og overgangsregler

UHR-KDA mener perioden mellom ikrafttredelse og iverksettelse er for knapp. Med en forenklet forskrift og forventninger om at institusjonene skal fastsette utfyllende krav, som også med fordel kan harmoniseres på mange områder, er det behov for å utsette tidspunktet for iverksettelse.

Veileder

I det kommende arbeidet med å utvikle en veileder til forskriften bør kunstfagene være godt representert.